Åbent brev til fiskeriminister Rasmus Prehn og Folketinget fra bestyrelsen i Danmarks Fiskeriforening

Østersøen og dens fiskere har brug for jeres hjælp

Situationen i Østersøen er alvorlig. Miljøproblemerne i Østersøen har gradvist vokset sig større og større, og økosystemet er bragt ud af balance. Det gør, at grundlaget for et aktivt erhvervsfiskeri er ødelagt i et sådant omfang, som ingen i bestyrelsen for Danmarks Fiskeriforening har oplevet tidligere.

I år er kvoten på torsk i den vestlige Østersø reduceret med 88 procent. Det understreger, hvor vanvittig og ekstrem en situation, vi befinder os i. I dansk fiskeri har vi gjort alt, hvad vi kunne for at undgå at havne i den her situation. År efter år har vi reduceret vores fiskeri for at passe på torskebestanden. Til trods for det har været vanskeligt og har presset mange ud af fiskeriet, står vi alligevel tilbage med en katastrofal situation, Østersøen.

Østersøen er blevet svigtet

Situationen vidner om, at der er sket et svigt. For selvom vi har reduceret fiskeriet, er havmiljøet kun blevet dårligere og dårligere. Det skyldes, at der ikke er blevet sat ind i tide for at forbedre havmiljøet i Østersøen. Eksperterne er enige om, at det altoverskyggende problem i Østersøen er iltsvind. Og problemet er opstået fordi, man ikke i tide har taget hånd om den massive udledning af næringsstoffer fra land. Det er en skandale.

Samtidig er det dybt frustrerende at se på, hvordan politikere i Danmark med åbne øjne forværrer havmiljøet i Østersøen. Man giver rask væk tilladelse til, at der udledes millioner liter spildevand direkte i Øresund. Og der er ingen, der vil gøre noget ved problemet med overløb og udledning af spildevand, fordi det ganske enkelt er for dyrt og for besværligt. Hvert eneste år gives der så mange tilladelser til klapning af slam, at vi i fiskeriet har har mistet overblikket. Eksempelvis ender slam fra anlæggelsen af Lynetteholmen i Køge bugt, mens fiskerne måbende kan se til. Det er kun et ud af mange eksempler. Det giver ikke mening.

Østersøen er også under pres fra en stødt voksende sælbestand, der æder flere fisk, end fiskerne fanger, og som ovenikøbet smitter torsken med leverorm. Og der er ikke taget hånd om skarven, der spiser den yngel, der skulle have udgjort fundamentet for bestandene. Selvom der fra politisk side har været anerkendelse af problemet, er der endnu ikke for alvor taget livtag med problemet. Og manglen på handling betyder både, at fiskebestandene får sværere vilkår ligesom, det mange steder i Danmark er så godt som umuligt at drive et fiskeri med garn. Det kalder på handling. I sidste ende er det garnfiskeriets fremtid, det her handler om.

Trawlfiskeriet i modvind

Ikke nok med, at sælerne langsomt er ved at gøre det af med garnfiskeriet, så er trawlfiskeriet i modvind politisk. Det er en udbredt opfattelse, at hvis bare trawlfiskeriet forbydes så, skal I bare se løjer. Så springer havmiljøet ud i fuld flor, og fiskebestandene kommer til at vælte frem. Det til trods for, at biologer verden over samstemmende siger, at det ikke er en mirakelkur at forbyde

trawl. DTU Aqua har i et notat til Folketinget ordret skrevet: Et totalt forbud mod bundtrawling forventes dermed ikke at øge biodiversiteten af fisk, havpattedyr og fugle, med mindre det suppleres med restriktioner på brugen af andre redskaber. Alligevel vedtog de danske politikere, at der skal indføres forbudszoner mod trawlfiskeri i Øresund, Lillebælt, Storebælt og Langelandsbælt i forbindelse med indgåelse af finansloven i den tro, at de nu har gjort havmiljøet en kæmpe tjeneste.

Det er den gængse opfattelse blandt aftalepartierne, at Lillebælt nu bliver lige så frodigt som de dele af Øresund, hvor havmiljøet er godt. Det er noget værre vås. For det er ikke de fire fiskere, der trawler i Lillebælt, der er skyld i, at havmiljøet i Lillebælt er under pres. Det er igen næringsstoffer, der er problemet. De kunne eksempelvis komme fra den gødningsfabrik i Fredericia, hvor der kollapsede en tank med 10.000 tons gødning, der endte i Lillebælt. Det er der aldrig blevet ryddet ordentligt op efter. Men de kommer sikkert i lige så høj grad fra andre aktiviteter på land.

Bundgarnsfiskeriet lukkes

Som en sidste prik over i'et hænger fremtiden for fiskeriet med bundgarn i en tynd tråd efter, man i EU har besluttet at ændre lukkeperioden for ålefiskeriet. Det kan trække tæppet væk under hele bundgarnsfiskeriet, som ellers er noget af det mest skånsomme, man kan opdrive. I dansk fiskeri har vi arbejdet benhårdt på at sikre ålen bedre vilkår. Og ifølge DTU's beregninger, så tegner fiskerierhvervet sig kun for 3% af de ål, som hvert år dør. Derfor virker det igen absurd, at man starter med at lukke fiskeriet i stedet for at gøre noget ved de faktorer, der slår de resterende 97 procent ihjel. Det er ulogisk og meningsløst.

Nu er det nu

Så kære politikere. 2022 skal være Østersøens år. Østersøen har brug for jer. Der skal der gøres en historisk indsats for at genoprette havmiljøet. Der skal bankes så hårdt i bordet i Bruxelles, at det kan høres og mærkes i alle medlemslande. Og så skal der tænkes nyt. Det gælder både i forhold til, hvordan miljøindsatsen skal indrettes, og i forhold til fiskeripolitikken. For det er vigtigt, at fiskeripolitikken understøtter, at fiskerne i Østersøen trods alt kan udnytte de bestande, der har det godt i Østersøen såsom rødspætter, pighvar og tunger. Virkeligheden er, at fiskeriet i 2021 ikke kunne fange torsk alene for 28 millioner kroner, fordi tåbelige regler – herunder bifangstbestemmelser – forhindrer det. Det er der simpelthen ikke råd til i den her situation.

Vi er for år tilbage blevet lovet en plan for fremtidens fiskeri i Østersøen. Det er der brug for. Her skal der tages fat på udfordringen med at genop-rette økosystemet, det er bydende nødvendigt. Ligesom det er bydende nødvendigt, at der findes flere midler til at hjælpe de fiskere, der har gjort deres for at passe på torskebestanden, værdigt ud af fiskeriet gennem en ophugningsordning. Det skal gå hurtigt. For de fiskere, der er ramt, er under et hårdt og umenneskeligt pres. For de 25 millioner kr., der på nuværende tidspunkt er afsat, rækker ikke langt, når man ser på, hvor alvorlig situationen er. Vi ved, der er EU-midler til rådighed. Så det handler kun om vilje. Derudover mener vi også, at der skal afsættes midler til en oplægningsordning, der kan give de fartøjer, der fortsat tror på, at fiskeriet i Østersøen har en fremtid, mulighed for at lægge til kaj i en periode. Eksempelvis på de tidspunkter, hvor bifangsten af torsk er størst. Vi mener også, der er brug for

støtte til at sikre logistik og transport. For når der bliver landet meget små mængder fisk i de små havne, kan man ikke holde frysehuse i gang, ligesom det ikke kan løbe rundt at betale for at få kørt fisken på auktion.

Der er ingen tvivl om, at det er nu eller aldrig, hvis fiskeriet i Østersøen skal reddes. Derfor håber vi meget, at der bliver sat handling bag ordene, og vi er naturligvis klar til at indgå i et samarbejde og en dialog om, hvordan vi bedst løser den her udfordring.

Med venlig hilsen
Bestyrelsen i Danmarks Fiskeriforening